

Píndola 1. ELS ORÍGENS DE LA FILOSOFIA GREGA.

Preguntes:

-En quin moment i per què va aparèixer la filosofia a Occident?

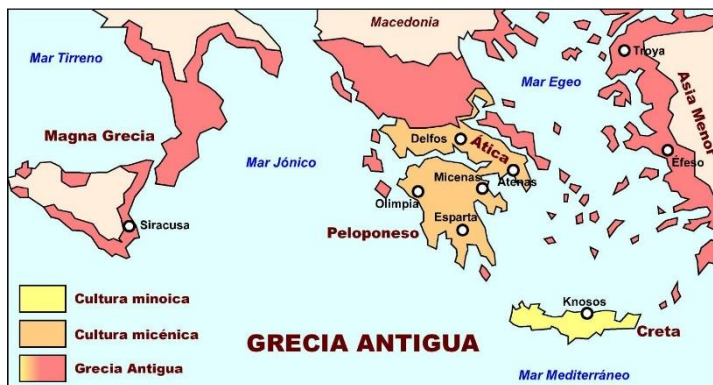
1. El pas del mite al logos.

1. Moment en què apareix el pensament racional (**logos**) que substitueix el pensament mític (**mythos**) com a model de resposta a la pregunta pel sentit de les coses. Responen les mateixes qüestions però els diferencia la manera com ho fan.

El model de pensament i la seva evolució, la manera com els éssers humans interpreten la realitat estan condicionats pel model d'organització politico-social existent i els valors culturals que l'acompanyen.

Claus per entendre l'aparició de la filosofia a occident:

- La monarquia micènica. Edat de Bronze (S. XIX-XII a.C.). Grècia Arcaica.
- L'estat Aristocràtic. (S. XII-VII a.C.) Resultat invasió dòria. Societat descrita en les obres d'Homer.
- Crisi de l'estat Aristocràtic. L'aparició de la **polis**. (VII-VI a.C.) Apareix la ciutat estat com a nova forma d'organització política i, amb aquesta, la **democràcia**.

Monarquia micènica. Civilització palatina. Funció del palau: religiosa, política, militat administrativa i econòmica. Poder concentrat en el rei (Anax), que té un caràcter diví. Societat fortament jerarquizada (escribes, sacerdots, aurigues).

Estat aristocràtic. Invasió dòria va destruir el sistema de vida palatí (i les seves estructures sociopolítiques). Grècia va quedar aïllada culturalment i comercialment. Retorn a una economia purament agrícola (riquesa=possessió de terres). L'Anax passà a ser substituït per un conjunt de jerarques (**basileus**).

Basileus: No caràcter diví. No centralitzen el poder i com a conseqüència desapareix el sistema administratiu i la classe d'escribes i l'escriptura.

Nova organització social: Dues classes socials diferenciades i oposades que s'enfrontaven a vegades: **aristocràcia guerrera (gens) i les comunitats camperoles (demos)**.

Les gens estaven vinculades per una mateixa religió, descendien d'un mateix personatge i adoraven a un mateix déu. En cada clan el nexa d'unió i la jerarquia depenien de la puresa de sang (llinatge). Les diferents gens es comportaven entre si com a senyors de la guerra. La desaparició de l'escriptura converteix la tradició oral en l'únic instrument de transmissió i difusió de les idees i els valors que servien per intentar explicar la realitat o donar sentit a l'acció humana. L'educació queda en mans del aedes i rapsodes que aniran constituint el que serà la **mitologia grega**. Aquesta mostrarà la **moral aristocràtica de les gens de l'època**.

La Virtut es va fer dependre del llinatge, però s'havia de demostrar i exercir en concurrència amb els altres clans. Visió **agonística (agon)**.

Moral agonística: Sentiment de pertinença al grup, lluita per destacar, ser reconegut i assolir la fama per tal que els rapsodes recullin les nostres gestes en els seus versos.

L'èxit d'una acció és el que en determina la seva bondat i bellesa. La conducta de les gens quedava dominada per l'arbitrarietat. Ex: el rapte d'Helena per part del príncep Paris.

La religió grega: Font en les narracions dels rapsodes. Singular respecte a d'altres religions de l'antiguitat: **déus humanitzats (antropomorfisme i conducta), no transcendent i menys dogmàtica.**

La crisi de l'estat aristocràtic.

- L'economia s'orientà cap al comerç marítim, que va cobrar una importància vital.
- Forta explosió demogràfica: afavorí l'expansió de noves colònies.
- Les gens busquen l'opulència (influència oriental). Es degraden les possessions dels demos.
- Aparegué la moneda: desaparegué el bescanvi i es generà un nou poder econòmic.
- Nova classe artesanal (gràcies al ferro) que va anar tenint més pes econòmic i polític.
- Represa del comerç exterior que trencà l'aïllament i provocà un impacte cultural. (crítica de la cultura aristocràtica i els seus valors).
- Relativisme cultural: moral i religiós.

En quina mesura el contacte i coneixement d'altres cultures ens obliga fer una reflexió sobre els usos i costums de la nostra? Les hem de veure com una oportunitat?

Context sociocultural que possibilità l'aparició de la polis:

- Predomini de la paraula. (debats, arguments, eina política per excel·lència).
- Desenvolupament d'un esperit crític.
 - Anàlisi de problemes comuns.
 - Procediments oberts.
 - Religió oficial i pública.
- Recuperació de l'escriptura
 - Divulgació dels coneixements fins aleshores reservats i prohibits.
 - Llei escrita.

Valors de la societat aristocràtica	Valors de la societat democràtica
sentiment de pertinença a un grup(clan)	desig de limitar els desitjos insaciabls dels clans
lluita per destacar	nova ètica política basada en la igualtat
fama(llegendes)	sentit del deure respecte a la comunitat
aconseguir el que es pretén	relacions de força substituïdes per relacions de tipus racional
no hi a llei (anomia)	de la submissió es passa a les relacionscontractuals.